

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27Co/7/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3118208524
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bajzová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3118208524.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ľubice Bajzovej a členiek senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a Mgr. Marty Trnavskej v spore žalobcov: 1/ A. B., narodeného XX.XX.XXXX, bytom v C., D. XXXX/XX, 2/ E. B., narodenej XX.XX.XXXX, bytom v C., D. XXXX/XX, oboch právne zastúpených Advokátska kancelária Hagara - Hagarová s. r. o., so sídlom v Žiline, Daniela Dlabača 35, IČO: 36 806 498, za ktorú koná A. F. D., proti žalovaným: 1/ G. H., narodenému XX.XX.XXXX, bytom v C., I. XX/XXX, 2/ J. D., narodenej XX.XX.XXXX, bytom v D. XX, oboch právne zastúpených Mgr. Monikou Lackovičovou, advokátkou so sídlom v Drietome 792, 3/ C. K., narodenej XX.XX.XXXX, bytom v J., L. M. XX/X, zastúpenej N. L., bytom v J., O. XXX/XX, 4/ A. B., narodenému XX.XX.XXXX, bytom vo E., P. Q. G. XXXX/XX, o určenie vlastníckeho práva, o návrhu žalovaných v odvolacom konaní na prerušenie konania a o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 13. júla 2023, č.k. 23C/44/2018 – 404, takto

rozhodol:

Návrh na prerušenie konania **z a m i e t a**.

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalovaní 1/ - 4/ **m a j ú** voči žalobcom 1/, 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým v záhlaví identifikovaným rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu zamietol, výrokom II. žalovaným 1/, 2/ voči žalobcom 1/, 2/ priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % a výrokom III. žalovaným 3/ a 4/ náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobcovia 1/ a 2/ sa domáhali, aby súd určil, že žalovaná 3/ je spoluvlastníčkou nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX ako parcela reg. „E“ č. 291 v k.ú. J. a to v podiele 3/45. Uvádzali, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. J., zapísanej na LV č. XXXX ako parcela registra „E“ č. 291 - ostatné plochy o výmere 307 m², pričom ich spoluvlastnícky podiel predstavuje pre každého 127/540, pričom svoje spoluvlastnícke podiely nadobudli darovaním od pôvodnej žalobkyne B. B. a to na základe zmluvy zo dňa 06.10.2021. Z titulu kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovaným 4/ ako predávajúcim a žalovanými 1/ a 2/ ako kupujúcimi dňa 22.02.2017, vloženej do evidencie nehnuteľností pod V-1258/2017, sú ako spoluvlastníci označenej nehnuteľnosti zapísaní aj žalovaní 1/ a 2/, pričom spoluvlastnícky podiel každého z nich predstavuje 3/90. V čase pred uzavretím uvedenej kúpnej zmluvy nebol ani jeden zo žalovaných 1/ a 2/ spoluvlastníkom označenej nehnuteľnosti, tiež ani jeden z nich nebol vo vzťahu k predávajúcemu osobou blízkou. Napriek tomu predávajúci žalovaný 4/ pred uzavretím kúpnej zmluvy so žalovanými 1/, 2/, právnej predchodkyni žalobcov ako spoluvlastníčke dotknutej nehnuteľnosti prevádzaný spoluvlastnícky podiel neponúkol na odkúpenie, čím došlo k porušeniu jej predkupného práva. Listom zo dňa 29.01.2018 táto vyzvala žalovaných 1/ a 2/, aby jej kúpnu zmluvou nadobudnuté spoluvlastnícke podiely na

predmetnej nehnuteľnosti ponúkli na predaj, na čo žalovaní 1/, 2/ reagovali odmietavo s tým, že predmetnou kúpnu zmluvou nadobudli aj ďalšie nehnuteľnosti vrátane rodinného domu súp. č. XXX, pričom parc. č. 291 je príľahlým pozemkom a zároveň prístupovou cestou k rodinnému domu a ako taká tvorí súčasť veci hlavnej, ktorá by bez možnosti prístupu z verejnej komunikácie nemohla plniť účel, na ktorý bola vybudovaná. Keďže žalovaní 1/ a 2/ na výzvu reagovali odmietavo, vznikol právnej predchodkyňi žalobcov nárok domáhať sa na súde nahradenia prejavu ich vôle uzavrieť kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bude predaj podielov žalovaných na parc. č. 291, čo žalobou v jej prvotnom znení aj žalobcovia (primárne ich právna predchodkyňa) žiadali. V priebehu konania pôvodná žalobkyňa poukazovala aj na to na základe čoho nadobudol prevádzaný podiel samotný žalovaný 4/, keď prvotne dňa 12.12.2016 došlo už medzi žalovanou 3/ a žalovaným 4/ k uzavretiu kúpnej zmluvy, ktorej predmetom bol prevod podielu 3/45 na parc. č. 291, evidovanej na LV č. XXXX pričom predkupné právo pôvodnej žalobkyne nebolo ani v tom prípade rešpektované. Pôvodná žalobkyňa sa preto po podaní žaloby písomným podaním domáhala aj relatívnej neplatnosti tohto primárneho právneho úkonu, ktorý sa v okamihu dovolania sa relatívnej neplatnosti stáva absolútne neplatným, ako aj automaticky všetky ďalšie scudzovacie úkony medzi žalovaným 4/ a žalovanými 1/ a 2/

v časti, ktorá sa týka predmetnej nehnuteľnosti. Na základe toho žiadala potom pôvodná žalobkyňa pripustiť zmenu žaloby v tom zmysle, že súd určí, že žalovaná 3/ je vlastníčkou podielu 3/45 na parc. č. 291, ktorú zmenu žaloby súd prvej inštancie pripustil uznesením zo dňa 04.06.2019. Pôvodná žalobkyňa mala za to, že má naliehavý právny záujem na takejto určovacej žalobe je daný tým, že takto uprednostnila špeciálnu úpravu nároku

v zmysle § 40a Občianskeho zákonníka, ktorý podľa jej tvrdenia má spočívať tiež v tom, že t. č. má sťažený prechod po spornej parcele č. 291, hoci je jej takmer polovičnou spoluvlastníčkou a to pre nehody so žalovaným 1/ ako spoluvlastníkom, ktorý robí prieky, prechod cez uvedenú parcelu rôznym spôsobom znemožňuje a v prípade určenia vlastníckeho práva žiadaným spôsobom by tak prestal byť spoluvlastníkom spornej parcely, čo by odstránilo podmienky znemožňovať prechod po tejto parcele. Žalovaní 1/, 2/ navrhli žalobu zamietnuť v celom rozsahu. Primárne mali za to, že pôvodná žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na požadovanej určovacej žalobe, spornú parcelu žiadnym spôsobom ani nevyužíva, nepredstavuje pre ňu prechod k prípadnému domu, ktorý tam nemá, avšak v prípade, ak by žalovaný 1/ stratil svoj spoluvlastnícky podiel, stratil by prístup k svojmu domu. Samotná pôvodná žalobkyňa nadobudla časť svojho podielu tiež spôsobom, ktorý nerešpektoval predkupné práva ostatných spoluvlastníkov, čo je aj dôvodom žaloby podanej na súde vedenej v inom konaní pod spisovou značkou 24C/17/2020. Navyiac podľa ich názoru žiada podiel aj nad rámec možného, pretože svoje predkupné právo by mohla realizovať len v pomere k veľkosti svojho spoluvlastníckeho podielu. Žalovaná 3/ navrhla rovnako žalobu zamietnuť, uvádzala, že celá zloba vznikla z toho, že rodičia žalobkyne chcú dosiahnuť, aby žalovaný 1/ nemal prístup k domu a bol nútený im dom predať. Ide pritom reálne iba o pár m², vďaka čomu má žalovaný 1/ jediný prístup k domu. Sporná parcela bola vždy prechodná, nikdy nebol problém, navyše žalobkyňa aj s rodičmi môžu tade prechádzať na ďalšie pozemky, nič im nebráni. Žalobkyňa 3/ súhlasila s predajom podielu na spornej parcele, potom neskôr za ňou prišli a dali jej bez čítania podvodom podpísať zmluvu o budúcej zmluve, hneď však na to reagovala, napísala v tomto smere vyjadrenie na súd. Žalovaný 4/ identicky navrhol žalobu zamietnuť. Poukázal na to, že rodina Meravých vlastní prakticky všetko od hranice parcely č. 1599, pôvodne tam bolo viacero domov, ktoré postupne odkúpili. Vzhľadom na to, čo vlastní, sa môžu na svoj pozemok dostať z druhej strany, žalovaný 1/ takúto možnosť nemá. Cesta bola vždy prechodná. Pokiaľ ide o ďalších spoluvlastníkov parcely č. 291, prebiehajú dedičské konania a nie je predpoklad, že by niektorí z ďalších vlastníkov svoje podiely žalobkyňi predali.

3. Súd prvej inštancie v poradí prvým rozsudkom zo dňa 21.06.2021 žalobu zamietol, dospejúc k záveru, že pôvodná žalobkyňa sa nemohla domáhať určenia vlastníckeho práva k spornému podielu v jej prospech a nepreukázala tak naliehavý právny záujem na požadovanom určení. V dôsledku odvolania sa vecou zaoberal Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací, ktorý uznesením zo dňa 26.04.2022 pod č. k. 27Co/90/2021-334, rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. V priebehu konania došlo k zmene subjektov na strane žalobkyne v dôsledku prevodu vlastníckeho práva k dotknutému podielu na žalobcov 1/ a 2/, ktorí vo vzťahu k danosti naliehavého právneho záujmu navyiac argumentovali, že touto žalobou chcú dosiahnuť zmenu zápisu v katastri nehnuteľností, ktorá nezodpovedá už skutočnému stavu, keďže žalovaná 3/ previedla svoj spoluvlastnícky podiel s porušením predkupného práva ostatných spoluvlastníkov, je jej právny úkon v dôsledku dovolania sa jeho relatívnej neplatnosti neplatný a neplatné aj následné právne úkony. Žalovaní 1/ a 2/ naďalej

žiadali žalobu zamietnuť, poukázali na to, konanie žalobcov vykazuje znaky šikanózneho výkonu práva, ktorý nemôže požívať právnu ochranu s čím sa stotožňovali aj žalovaná 3/ a žalovaný 4/, poukazovali na to, že sporná parcela ako cesta bola v minulosti priechodná pre všetkých, nielen pre vlastníkov domov v jej okolí. Primárne sa súd prvej inštancie zaoberal základným predpokladom možnej úspešnosti určovacej žaloby, a to existenciou naliehavého právneho záujmu na jej podaní na strane žalobcov a dospel k záveru, že tento daný nie je. Poukázal na možnosti, ktorými spoluvlastník, ktorý je oprávnený z predkupného práva (§ 140 Občianskeho zákonníka), pri porušení povinností zo strany spoluvlastníka, ktorý je povinný z predkupného práva, sa môže domáhať nápravy, pričom žalobcami zvolený prostriedok na ochranu ich práv v podmienkach tejto veci nepovažoval za vhodne zvolený. Žaloba v predmetnej veci tak, ako je formulovaná, je žalobou podľa § 137 písm. c/ CSP, pretože predmetom tejto žaloby je určenie, či tu právo je alebo nie je, nejde teda o žalobu podľa § 137 písm. d) CSP, pričom v takom prípade platí, že takáto žaloba je prípustná len za podmienky, ak to vyplýva z osobitného predpisu, ktorou je možné požadovať, aby sa rozhodlo o určení relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorú uzavrela žalovaná 3/, resp. následne žalovaný 4/, išlo by o určenie právnej skutočnosti, pričom táto možnosť vyplýva z ust. § 40a Občianskeho zákonníka, ktorú možnosť nevyužili, naviac poukázal na to, že žalobcovia resp. ich právna predchodkyňa si prvotne zvolili už spôsob usporiadania tvrdeného porušenia predkupného práva, ktorým žiadali primárne o to, aby im prevádzané podiely boli ponúknuté na predaj. Vo vzťahu k určovacej žalobe podľa § 137 písm. c/ CSP a existencii naliehavého právneho záujmu na nej poukázal na to, že pri jeho skúmaní ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný, účinný a správne zvolený procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa podanou žalobou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, ktorý je spravidla daný vtedy, ak vyhovujúci rozsudok môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu (poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/56/2003). V danej veci nebolo sporné, že žalobcovia sú toho času podielovými spoluvlastníkmi parc. č. 291 v podiele 127/540 a žalovaný 1/ (nadobúdateľ spoluvlastníckeho podielu) je tiež podielovým spoluvlastníkom tejto parcely a že došlo k popísaným prevodom sporného podielu parc. č. 291, či už medzi žalovanými 3/ a 4/ a následne medzi žalovanými 4/ a 1/, 2/. Žalobcovia sa domáhajú určenia vlastníckeho práva v prospech žalovanej 3/ dokonca proti jej vôli, ktorým určením sa výška nenaplnia ich nároky z predkupného práva, na ich postavení sa nič nezmení, žalovaná 3/ nemá záujem získať späť svoj spoluvlastnícky podiel, ak by ho aj získala, nároky žalobcov

z predkupného práva sa nenaplnia, keďže im nemá záujem podiely odpredať. Nárok z porušenia predkupného práva má majetkový charakter, úspešné uplatnenie tohto nároku predpokladá uzavretie zmluvy (v tomto prípade kúpnej), hoci aj súdnou cestou cez súdnym rozhodnutím nahradenie prejavu vôle nadobúdateľa spoluvlastníckeho podielu. Vlastnícke právo žalobcov 1/ a 2/ (podiele 127/540) nebolo ohrozené, nevyžaduje právnu ochranu, ďalší podiel nevlastnia a vlastníť ani nebudú, pokiaľ ho naznačeným spôsobom nezískajú, postavenie žalobcov nie je neisté, pričom správne formulovanou žalobou by svoje majetkové právo mohli úspešne uplatniť. Za daných okolností však mal súd prvej inštancie za to, že na požadovanom určení nemajú naliehavý právny záujem, a preto žalobu zamietol. S poukazom na uvedené sa súd bližšie ďalšou argumentáciou resp. námietkami strán sporu nezaoberal. Za potrebné však považoval poukázať na ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorým je upravená zásada, že výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi, ktoré za určitých podmienok umožňuje zásah do výkonu už existujúcich práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov (nemožno ním však založiť vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností, ktoré ustanovenie nemá vlastnú priamu normotvornú platnosť - upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie ustanovení, ktoré priamo upravujú právne vzťahy, a to na základe všeobecných pravidiel morálnych elementárnej slušnosti a tolerancie a morálneho charakteru konajúcich. Vo svetle neho považoval za významné, že predmetná parcela č. 291 v minulosti aj teraz slúži pre zabezpečenie prístupu k nehnuteľnostiam nielen žalobcov, ale aj žalovaných 1/ a 2/, vlastne je akousi obslužnou parcelou pre prístup k ich nehnuteľnostiam, za ktorých okolností uplatnenie predkupného práva na takýto pozemok je možno považovať podľa názoru súdu prvej inštancie za zneužitie spoluvlastníctva v rozpore s dobrými mravmi. Striktné dodržanie § 140 OZ by bolo v okolnostiach tejto veci v zrejmom nepomere k spravodlivej ochrane práv žalovaných v 1/ a 2/ rade ako ďalších spoluvlastníkov tejto parcely, ktorí majú prístup k svojmu domu zabezpečený výlučne prostredníctvom spoluvlastníckeho podielu na tejto prístupovej ceste. V prípade uplatnenia a realizovania predkupného práva žalobcami by žalovaní v 1/ a 2/ rade stratili prístup k svojej nehnuteľnosti, čo by značne zasiahlo do ich práv a museli by svoju ochranu riešiť prípadne aj súdnou cestou zriadením vecného bremena cez príľahlý pozemok. Vlastnícke právo nemožno zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom (čl. 20 ods. 3 Ústavy SR). Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 137 písm. c/ a d/ Civilného sporového poriadku (ďalej

len „CSP“), § 40a v spojitosti s § 140 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Pretože žalovaní v 1/ až 4/ rade boli v spore plne úspešní, patrila by všetkým náhrada trov konania v plnej výške voči žalobcom v 1/ a 2/ rade. Náhradu trov konania si uplatnili len žalovaní 1/ a 2/, bola im v celom rozsahu priznaná, žalovaným 3/ a 4/ náhrada trov konania priznaná nebola, nakoľko si náhradu trov konania neuplatnili (§ 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP).

5. Rozsudok súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote odvolaním napadli žalobcovia 1/, 2/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu navrhujúc odvolaciemu súdu jeho zmenu tak, že ich žalobe bude v plnom rozsahu vyhovieť a žalovaní budú povinní nahradiť im trovy tak prvostupňového, ako aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Uplatňujúc dôvody na odvolanie uvedené v ustanoveniach § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP (porušenie práva na spravodlivý proces, nesprávne skutkové a právne závery na ktorých je založené rozhodnutie) v konkrétnej namietali nesprávne právne posúdenie otázky (ne)existencie naliehavého právneho záujmu na nimi podanej určovacej žalobe súdom prvej inštancie, na ktorom tento založil svoje zamietajúce rozhodnutie. Nesúhlasili s právnym názorom, že mali možnosť sa domôcť svojich práv inou žalobou. Pôvodná žalobkyňa sa platne dovolala neplatnosti právneho úkonu, ktorý sa tým stal neplatným ex tunc t.j. od počiatku a žalovaní mali následne vykonať už len formálne zmeny v katastri nehnuteľností, keďže došlo k obnove predošlého vlastníctva, čo však títo neurobili, čím údaje v katastri nehnuteľností nie sú v súlade so skutočným stavom (v tomto smere v otázke naliehavého právneho záujmu poukazovali na názor obsiahnutý v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/542/2015). Dožadujú sa odstránenia spornosti, ktorá spočíva v zápise vlastníka spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti 3/45 k pozemku parc. č. 291 KN E, keď je podľa nich legitímnym právnym záujmom ostatných spoluvlastníkov, aby vedeli, kto je s nimi v spoluvlastníctve uvedenej nehnuteľnosti. Ak súd prvej inštancie tvrdí, že spoluvlastníci sa nemôžu domáhať neplatnosti právneho úkonu podľa § 40a OZ, znamenalo by to, že v prípadoch porušenia predkupného práva, by toto ustanovenie bolo obsolentné, čo je však v rozpore s ustálenou judikatúrou (poukazujú v tomto smere na rozhodnutie KS Žilina 10Co/86/2020). Pokiaľ v bode 35/ odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie dôvodí vo vzťahu k svojmu rozhodnutiu, že navyše predmetná parcela slúži na zabezpečenie prístupu k nehnuteľnostiam žalobcom a žalovaným 1/, 2/ tak žalovaní 1/, 2/ už nevlastnia dom s.č. XXX ani ostatné nehnuteľnosti ku ktorým ako prístup používali par. KNE č. 291 a dokonca samotný súd na pojednávaní konštatoval, že žalovaní majú možnosť podať aj žalobu o zriadenie vecného bremena cez príľahlý pozemok. Ak by pre zriadenie vecného bremena boli splnené podmienky, toto sa zriaďuje za odplatu o ktorú súd svojím rozhodnutím pripravil všetkých spoluvlastníkov nehnuteľností. Súd nebral do úvahy, že žalovaní 1/, 2/ mali prístup k svojmu domu aj z verejnej komunikácie. Súd prvej inštancie tiež uvádza, že žalobcovia sa nemôžu domáhať neplatnosti celého právneho úkonu, ale len jeho časti, ktorá pripadá pomerne k veľkosti spoluvlastníckych podielov na uvedenej parcele, pričom odkazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/91/2008, ktoré je však už prekonané a to v časti, ktorá sa týka možnosti dovolania sa neplatnosti právneho úkonu ako celku, nielen čiastočnej neplatnosti podľa veľkosti spoluvlastníckeho podielu spoluvlastníka, ktorý sa neplatnosti dovolal (v tomto smere poukazujú na rozhodnutie KS Trenčín sp. zn. 6Co/206/2018 zo dňa 26.3.2019 a ďalšie). Do pozornosti tiež dávajú, že na zasadnutí občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR dňa 22.6.2022 bola prijatá právna veta „Účel predkupného práva predmetom ktorého je spoluvlastnícky podiel a spôsob jeho realizácie, vylučuje čiastočnú relatívnu neplatnosť právneho úkonu“. Súd uprednostnil porušovateľov predkupného práva pred opomenutými spoluvlastníkmi, keby si žalovaná 3/ splnila svoju povinnosť, nemuselo k tejto situácii dôjsť a podľa ich názoru je legitímne sa domáhať neplatnosti právneho úkonu z dôvodu, že opomenutý spoluvlastník si nepraje, aby bola nová osoba spoluvlastníkom s ním. V odvolaní právny zástupca záverom uvádza, že na výslovný pokyn žalobcov poukazuje na nevhodné správanie zákonnej sudkyne, ktorá na pojednávaní uviedla, že: „Všetci dobre vieme o čo Meravým ide“, ktorej prejavy podľa ich názoru pomerne vážne narušujú objektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti, čo považujú za mimoriadne nevhodné čo možno posúdiť (aj keď to takto výslovne neformulujú pod dôvod na odvolanie uvedený v ust. § 365 ods. 1 písm. c/ CSP (rozhodnutie vydané zaujatým sudcom).

6. Žalovaní 1/, 2/ vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu prostredníctvom svojej právnej zástupkyne navrhujú rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť s tým, že uplatňujú plnú náhradu trov odvolacieho konania. Odvolanie považujú za nedôvodné, neobsahujúce žiadne relevantné skutočnosti opodstatňujúce odlišný záver, na ktorom súd prvej inštancie založil svoje zamietajúce rozhodnutie. Postúp súdu prvej inštancie bol procesne správny, zákonný, odôvodnenie rozhodnutia obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov a je v plnom rozsahu zrozumiteľné a argumentačne

zvládnuté. Poukazujú na to, že žalobcovia nenamietali právny názor súdu ohľadom toho, ktoré nároky patria opomenutému spoluvlastníkovi pri scudzení spoluvlastníckeho podielu tretej osobe pre prípad porušenia predkupného práva, na ktorom založil súd prvej inštancie svoje rozhodnutie (dovolať sa relativnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu na tretiu osobu v zmysle § 40a v spojitosti s § 140 OZ, alebo domáhať sa predaja spoluvlastníckeho podielu podľa § 603 OZ, či ponechanie predkupného práva voči nadobúdateľom), sporným je pre nich len názor súdu prvej inštancie o prípustnosti zvoleného typu žaloby pre opomenutého spoluvlastníka, keď títo naďalej považujú za správny žalobný petit na určenie vlastníckeho práva. S týmto názorom sa žalovaní 1/, 2/ nestotožňujú, zvolený typ žaloby považujú za procesne neprípustný, keď právnej úprave svedčí podľa ich názoru žaloba o určenie relativnej neplatnosti právneho úkonu a to s poukazom aj na ust. § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam vychádzajúc z ktorého, ak súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu (dobrovoľnej dražby) okresný úrad vyznačí stav pred týmto právnym úkonom, alebo pred dobrovoľnou dražbou, čo platí aj vtedy, ak právo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou a ak je rozhodnutie súdu záväzné pre osoby, ktorých sa táto právna zmena týka. Žaloba o určenie relativnej neplatnosti právneho úkonu je podľa nich práve umožnená ust. § 40a v spojení s § 140 OZ a tiež v tomto prípade aj s § 34 katastrálneho zákona, a to podľa § 137 písm. d/ CSP a to bez toho, aby zo strany žalobcov bolo potrebné preukazovať naliehavý právny záujem na jej určení. Pre objektivnosť uviedli, že majú vedomosť o nejednotnej rozhodovacej praxi všeobecných súdov, avšak sa prikláňajú k záveru konajúceho súdu o procesnej neprípustnosti určovacej žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP v okolnostiach tejto veci. Podporne poukazujú aj na rozhodnutia iných súdov napr. uznesenie KS Žilina sp. zn. 10Co 211/2019, rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo 13/2018 z 29.11.2018, ktorý názor považujú za dlhodobo rešpektovaný, tiež uznesenie KS Banská Bystrica sp. zn. 17Co 58/2021 zo dňa 23.2.2022 a ďalšie. Navyiac poukazujú na to, že žalobcovia ani nerozporovali tvrdenie žalovaných, že žalobcovia majú záujem nadobudnúť sporný podiel, k čomu aj predložili zmluvu o budúcej zmluve uzavretú so žalovanou 3/, keď aj s ohľadom na uvedené, zvolený typ žaloby nie je vhodne zvolený za účelom toho k čomu smerujú, teda k nadobudnutiu predmetného spoluvlastníckeho podielu, nakoľko takáto situácia by nenastala iba prinavrátením do pôvodného stavu, teda spätným zápisom dotknutého podielu na pôvodnú spoluvlastníčku. Spornosti, ktorú tvrdia, že sa snažia touto žalobou odstrániť, sa mali domáhať žalobou o určenie neplatnosti právneho úkonu podľa § 137 písm. d/ CSP. Žalobcovia si navyiac zjavne nesprávne vysvetľujú odôvodnenie súdu spočívajúce v tom, že sa mali domáhať ochrany svojich práv iným spôsobom, ktoré si nesprávne vysvetlili tak, že ust. § 40a OZ je v prípadoch porušenia predkupného práva obsolentné, avšak práve naopak a to poukazom na § 2 ods. 1 OZ v spojitosti s § 34 ods. 2 katastrálneho zákona má ust. § 40a OZ právny význam pri porušení predkupného práva, keď v nadväznosti naň je možné podať žalobu o neplatnosť právneho úkonu podľa § 137 písm. d/ CSP. V nadväznosti na to nemožno potom brať do úvahy ani žalobcami spomínané rozhodnutie pod sp.zn. 10Co 86/2020, keďže toto opomenulo ust. § 34 ods. 2 katastrálneho zákona. Nie je teda pravdou ich tvrdenie, že ust. § 40a OZ by sa v prípadoch porušenia predkupného práva malo stať obsolentným. V konečnom dôsledku poukazujú na to, že práve vzhľadom na správanie žalobcov, ktoré je zadokumentované v súdnom spise vo forme fotografií, z ktorých je zrejmé, že títo užívajú časť spornej parcely ako cestu výlučne takým spôsobom, že znemožňujú ostatným spoluvlastníkom užívanie cesty, konkrétne od hlavnej cesty si spornú parcelu aj ohradili, cez bránu majú prístup výlučne žalobcovia, tiež zatarasili cestu hnojiskom, ovocným sadom a pod., nemožno žalobcom priznať naliehavý právny záujem na takejto žalobe pre šikanózný výkon práva. Je zrejmé, a to zo správania žalobcov, že podaná žaloba neslúži potrebám praktického života, je iba nástrojom na produkované ďalších súdnych sporov napr. o zriadenie vecného bremena a pod.

7. Žalovaná 3/ vo svojom písomnom vyjadrení podanom prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu k podanému odvolaniu uviedla, že toto považuje za zbytočné naťahovanie nezmyselného sporu, ktorý bude trvať dovtedy, kým žalobcovia nenaplnia ambíciu vlastniť celý pozemok 291. S rozsudkom sa absolútne stotožňuje, poukazuje na to, že žalobca 1/ na ceste obmedzuje ostatných spoluvlastníkov, správa sa k nim agresívne, tento mal možnosť si dom s pozemkami od A. B. odkúpiť, ktorú možnosť nevyužil. Poukazuje na to, že zdedený pozemok predali spolu so sestrou A. B. a tento predaný podiel nechcú so sestrou za žiadnu cenu naspäť. Keby ich niekto donútil a pozemok by im chcel dať naspäť, predali by ho jedine vlastníkovi domu, ktorý vlastnil pôvodne A. B., žalobca 1/ sa v inom spore navyiac na súde domáha toho, že podiely na ceste 291 patria výlučne k domom, ktoré tam boli postavené, tak nie je jasné, prečo chce odňať v tomto prípade podiel na pozemku 291 od domu A. B.. Považuje za scestné, keď žalobcovia 1/ v jednom spore vyhovuje a zakladá svoju argumentáciu na tom, že podiely na ceste pozemku 291 patria výlučne k domom ku ktorým tento pozemok slúžil ako prístupová cesta

a v druhom tomto spore naopak chce dosiahnuť, aby vlastníkom domu (pôvodne A. B.) a to terajší žalovaní 1/, 2/ tento podiel, ako zachovanie k prístupu k domu nemali. Poukazuje na to, ako žalobca podvodným spôsobom zmanipuloval C. K., donútil ju podpísať zmluvu o budúcej zmluve na kúpu jej podielu, čím chce žalobca dosiahnuť, aby podiel bol napísaný na C. K. a potom to od nej chce kúpiť, s čím však táto jednoznačne nesúhlasí a žalobca je pre ňu obyčajný podvodník. V tomto smere poukazuje tiež na to, že ich sestra A. R. S. L. predala podiel na ceste pôvodnej žalobkyni B. B., a vtedy tiež ostatným podiel neponúkali na kúpu, všetko to režíroval žalobca 1/ a vtedy mu porušenie predkupného práva nevyhovovalo. Ona má záujem na skončení sporu a na tom, aby A. B. prestal škodiť všetkým okolo.

8. Žalovaný 4/ vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že toto ho prekvapilo, pretože tento spor nemá žiadny reálny zmysel. Súhlasí s rozsudkom, pretože tento považuje za spravodlivý, keďže žalobca 1/ bráni všetkým ostatným spoluvlastníkom v užívaní cesty, postavil ploty, trištvrte cesty užíva on sám, na čo je aj dokumentácia v spise a nerozumie tomu, že pokiaľ všetkým takto škodí, že je stále nespokojný. Na tejto ceste sú len dva domy a to jeden, ktorý bol v jeho vlastníctve a druhý, ktorý je vo vlastníctve žalobcov. On osobne mu svoj dom s okolitými pozemkami ponúkal na predaj, on ho však stále tlačil s cenou dole, až to nakoniec predal žalovaným 1/, 2/, po čom sa začalo peklo na ceste, ktoré trvá dodnes. Manželku žalobcu nepozná, žalobca si stále namýšľa, že cesta je výlučne jeho, preto aj robí susedom prieky, vozí napríklad hnoj na prívесе o 21.00 hod. lebo vie, že žalovaný 1/ pri dome parkuje auto, ktoré musí potom odťahovať na cestu, aby žalobca mohol prejsť neskoro večer s hnojom. Žalovaný 1/ predal pod vplyvom tohto dom p. K. s manželkou a má vedomosť o tom, že na to žalobca reagoval tak, že naštartoval krovínorez a začal K. s krovínorezom naháňať, pričom vykrikoval, že sú na jeho pozemku (par. č. 291 zapísanej na LV XXXX) z čoho vyplýva, že tento trpí chorobnou predstavou, že cesta je len jeho. Nesúhlasí s odvolaním, toto je účelové, nezodpovedá realite, žalobca obmedzuje ostatných spoluvlastníkov cesty a taktiež jeho dcéra, pôvodná žalobkyňa, keď kupovala podiely na ceste, si nerobila starosti so zákonným predkupným právom a bez toho, aby informovala ostatných spoluvlastníkov tieto si veselo prevádzala, čo svedčí o správaní ich rodiny, že oni právo dodržiavať nemusia, ale ostatných naháňajú po súdoch, pričom týchto aj obmedzujú, ktoré konanie nemôže požívať ochranu štátu. Trvá na tom, aby sa nezmyselný spor skončil, rozsudok bol potvrdený a žalobca zaplatil všetky zbytočné náklady, ktoré v tomto spore ostatným žalovaným vznikli.

9. Žalobcovia 1/, 2/ vo svojej replike na vyjadrenie žalovaných prostredníctvom svojho právneho zástupcu uvádzajú, že zotrvávajú na všetkých svojich tvrdeniach uvedených v odvolaní, podľa ich názoru oba typy žaloby, tak na určenie vlastníckeho práva, ako aj na určenie neplatnosti právnych úkonov slúžia na odstránenie spornosti, v prípade porušeného predkupného práva a môžu sa použiť, k čomu poukazujú na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 136/2021 zo dňa 30.6.2022. Vychádzajúc z nimi zastávaného názoru, žalovaná 3/ sa stala vlastníčkou sporného spoluvlastníckeho podielu už dňom doručenia dovolania sa neplatnosti právneho úkonu žalovanými, nie výrokom súdu. K vyjadreniam žalovaných 1/, 2/, ktorí tvrdia, že žalobcovia sa mohli domáhať nadobudnutia spornej časti nehnuteľnosti na základe zmluvy o budúcej zmluve, a preto považujú zvolený typ žaloby žalobcami za nesprávny, poukazujú na rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo 31/2011 a 4Cdo 89/2007 vychádzajúc z ktorých, ak určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná prípadne aj iná žaloba. V prípade, ak by bola zmluva o uzatvorení kúpnej zmluvy z akéhokoľvek dôvodu zamietnutá, zostali by vlastníckmi žalovaní 1/, 2/, čo by viedlo k porušeniu predkupného práva žalobcov 1/, 2/, a preto určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre vzťahy účastníkov, žalovaná 3/ takto bude správne zapísaná v katastri nehnuteľností, ako vlastníčka nehnuteľností, na nehnuteľnosti nebudú pokračovať nezhody a dôjde k odstráneniu spornosti. Žalovaní 1/, 2/ nemôžu mať žiaden záujem na tom, aby zostali vlastníckmi sporného spoluvlastníckeho podielu, keďže predali dom ku ktorému údajne potrebovali prístup a nechali aj užívať sporný podiel nehnuteľnosti novým vlastníkom domu, aj keď je to v rozpore s § 139 ods. 2 OZ.

10. Žalovaní 1/, 2/ vo svojej duplike na repliku žalobcov prostredníctvom svojej právnej zástupkyne primárne uvádzajú, že zotrvávajú na všetkých tvrdeniach uvedených vo svojom vyjadrení k odvolaniu. V ďalšom pokiaľ žalobcovia poukazujú na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 136/2021, tak závery z tohto rozhodnutia plynúce nie je možné aplikovať v okolnostiach tejto veci, keďže toto rozhodnutie sa nevysporiadava s nadväznosťou na katastrálny zákon, ako osobitný predpis, tiež spôsobuje zmatečnosť v rozhodovacej činnosti súdov pri posudzovaní procesnej prípustnosti žalôb podľa § 137 písm. c/, eventuálne d/ CSP v prípade opomenutých spoluvlastníkov pri porušení predkupného práva, toto sa vôbec nezaobera ust. § 34 ods. 2 zákona o katastri nehnuteľností. Poukazujú aj na to, že po vydaní tohto rozhodnutia všeobecné súdy pokračujú v takej praxi, že za správny považujú názor, podľa ktorého

je nárok opomenutého spoluvlastníka možné uplatniť žalobou len podľa ust. § 137 d/ CSP v spojitosti s § 40a, § 2 ods. 1 OZ a § 34 ods. 2 katastrálneho zákona, v ktorom smere poukazujú na rozhodnutie OS Prešov sp. zn. 14C 68/2021 zo dňa 6.12.2022. Ďalej upriamujú pozornosť na skutočnosť, že pôvodná žalobkyňa B. B. previedla svoj spoluvlastnícky podiel dotknutej nehnuteľnosti Darovacou zmluvou zo dňa 6.10.2021 na svojich rodičov a to terajších žalobcov, vkladové konanie prebehlo pod V7410/2021 o ktorej skutočnosti žalovaní informovali súd dňa 18.1.2022, na čo nebol ale zo strany žalobcov učený žiadny procesný úkon smerujúci k zmene strán sporu, k tomuto došlo až po tom, ako toto žalovanie namietali vo svojom podaní zo 17.1.2022. Súd mal povinnosť v každom štádiu konania prihliadať na to, či sú splnené zákonom stanovené procesné podmienky, aby konanie mohlo prebehnúť a na ktoré má súd prihliadať aj bez návrhu. Spôsobilosť byť účastníkom konania znamená mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon účastníkovi priznáva. Žalobkyňa odkladovaním prevodu túto spôsobilosť stratila a pokiaľ ide o zmenu sporu začala byť činná až 22.6.2023, kedy navrhla zmenu strany sporu na strane žalobcu. Podľa ich názoru tak 19 mesiacov medzitým neboli splnené procesné podmienky na to, aby súd vo veci konal. V tomto období bolo konanie nehospodárne a malo i byť podľa ich názoru ex offa zastavené. Vzhľadom na uvedené by bol aj iný záver súdu než ten, ktorý je na prospech žalovaných 1/, 2/ prekvapivý. Pokiaľ žalobcovia poukazujú na to, že žalovaní 1/, 2/ v priebehu konania predali svoj dom tretím osobám, mali by sa zamyslieť nad tým, že to bolo výlučne v dôsledku šikanózneho správania žalobcov k žalovanému 1/, ktoré viedlo až k tomu, že sa vlastníctva domu zbavili.

11. Podaním doručeným odvolaciemu súdu dňa 22.5.2024 žalobca 1/ A. B. navrhuje prerušenie konania podľa § 164 CSP dôvodiac, že dňa 6.5.2024 podali oznámenie na Okresnú prokuratúru Trenčín, pretože chcú mať zachovaný cez parcelu KN E 291 prístup na ulicu H. E. k vodovodu, kanalizácií, elektrine, plynu a optickému internetu, čo je odôvodnené tým, že počas trvania sporu nepresvedčili zákonnú sudkyňu súdu prvej inštancie, že je v ich záujme, aby dvojnásobným obídením zákona pri predkupnom práve neboli na príslušnom LV nezvratne evidované tretie osoby a keďže nie je v ich moci, aby súd rozhodol podľa petitu a vrátil sporný podiel prvotnému narušiteľovi, ich bezmocnosť dovolávania sa spravodlivosti využil žalovaný 1/ k tomu, aby predal pohodlne dom s.č. XXX E. J.. I keď dom formálne stojí na pozemku 1598/1, neoprávnene stojí aj na parcele č. 291 a žalovaní 1/, 2/ pred skončením tohto súdneho sporu, ktorým bolo spochybnené ich spoluvlastníctvo k pozemku č. E 291 účelovo zmenili právnu a dôkaznú situáciu a zmarili možnosť usporiadať majetkovo právne vzťahy k pozemku pod domom ešte v tomto súdnom spore. Noví vlastníci domu M. K. a A. K. nie sú spoluvlastníci pozemku KN E č. 291, nie sú ani účastníkmi sporu, napriek tomu bolo rozhodnuté v neprospech žalobcov. Tvrdí, že boli napadnutí novými vlastníkmi domu, preto aj sa obrátili na príslušné OO PZ. Podali na Okresný súd Trenčín žalobu vo veci určenia či je, alebo nie je právo na strane majiteľov domov s novými súpisnými číslami, ktoré sa týka aj domu, ktorého súčasťou je spoluvlastnícky podiel v KN E č. 291 evidovaný na meno G. H.. Súd neskúmal či sporný podiel je právne voľný, či konečný užívateľ odvodzuje svoje právo vlastníť podiel v KN E č. 291 od toho, že vlastní dom s.č. XX, kde je registrovaná súkromná cesta.

12. Žalovaní 1/, 2/ k návrhu žalobcu na prerušenie konania prostredníctvom svojej právnej zástupkyne poukazujú na to, že žalobcovia dôvodia tým, že je v ich záujme, aby na príslušnom LV neboli evidované tretie osoby tvrdiac, že nemôžu slobodne prejsť po pozemku KN E č. 291 a chcú mať zachovaný prístup, preto sa obrátili na Okresnú prokuratúru Trenčín, avšak čo sa týka stavu užívania cesty, žalovaní 1/,2/ opakované poukazovali na to (aj dokazovali), že cesta KN E č. 291 je z ulice Na Vinohrady prechodná pre všetkých vlastníkov cesty, tvrdenia žalobcov v tomto smere považujú za mylné, klamlivé a jediný kto bráni prístupu cez túto cestu pre ostatných spoluvlastníkov, sú žalobcovia. Žalovaní majú záujem na objektívnom posúdení toho, kto a komu bráni užívať cestu, nemajú obavu z prešetrenia veci orgánmi činnými v trestnom konaní, preto ani nemajú nič proti tomu, ak by predmetné konanie bolo prerušené. Zároveň navrhujú, aby bol k súdnemu spisu pripojený trestný spis založený na základe podania žalobcov a to za účelom zistenia výsledku šetrenia OČTK.

13. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie podala v zákonnej lehote strana v spore (žalobcovia), v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané podľa § 359 CSP, vykonal preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania.

14. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 a § 380 ods. 1, 2 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vo výroku vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa §

385 ods. 1 CSP (a contrario), keďže v danej veci nebolo potrebné zopakovať, alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem.

15. Žalobcovia sa podanou žalobou (po jej zmene, keď prvotne ich právna predchodkyňa B. B. sa touto domáhala nahradenia prejavu vôle žalovaných 1/ a 2/, teda ňou smerovala k nadobudnutiu prevádzaného spoluvlastníckeho podielu), domáhajú určenia vlastníckeho práva v prospech žalovanej 3/ (ako pôvodnej spoluvlastníčky prevádzaného podielu) k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX a to parcele reg. „E“ č. 291 v podiele 3/45 nachádzajúcej sa v k.ú. J., dovoľávajúc sa relatívnej neplatnosti prevodnej zmluvy uzatvorenej prvotne medzi žalovanou 3/ a žalovaným 4/ ako nadobúdateľom (tiež tvrdiac neplatnosť nadväzujúcej prevodnej zmluvy uzatvorenej medzi žalovaným 4/ a žalovanými 1/, 2/ ako následnými nadobúdateľmi) pre nedodržanie postupu predpísaného ust. § 140 Občianskeho zákonníka (realizovanie ponukovej povinnosti voči ich právnej predchodkyňi na odkúpenie prevádzaného podielu), čím malo dôjsť k porušeniu jej predkupného práva (ktoré následne prešlo na nich a aktuálne sú vlastníckymi podielov v dotknutej nehnuteľnosti, ktoré na nich darovacou zmluvou v priebehu konania previedla ich dcéra B. B. – pôvodná žalobkyňa).

16. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozhodnutím - napadnutým v tomto odvolacom konaní (v poradí prvý zamietajúci rozsudok vo veci zo dňa 21. júna 2021, č.k. 23C/44/2018 bol pre jeho zmätočnosť zrušený uznesením KS Trenčín zo dňa 26.04.2022 č.k. 27Co/90/2021 – 334 a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie) žalobu opätovne zamietol, žalovaným 1/ a 2/ ako úspešným priznal plný nárok na náhradu trov konania voči žalobcom a žalovaným 3/ a 4/ i keď rovnako plne úspešným náhradu trov konania nepriznal, keďže týmto trovy v konaní nevznikli, dospejúc k záveru o neexistencii naliehavého právneho záujmu na podanej určovacej žalobe (§ 137 písm. c/ CSP), ktorú posúdil ako procesne neprípustnú zastávajúc jednak názor, že osoby dotknuté porušením predkupným právom dovoľávajúce sa relatívnej neplatnosti prevodných právnych úkonov sa ochrany svojho práva majú možnosť domáhať žalobou na určenie právnej skutočnosti - § 137 písm. d/ CSP (o neplatnosť prevodnej zmluvy), keďže oprávnenie na jej podanie (bez toho aby museli preukazovať naliehavý právny záujem na jej podaní) im vyplýva z hmotného práva (osobitného právneho predpisu ust. § 40a Občianskeho zákonníka v spojitosti s ust. § 140 Občianskeho zákonníka), či využiť iný zákonom formulovaný spôsob reparácie a navyiac v okolnostiach danej veci primárne formulovanou žalobou, teda pred jej zmenou (tiež v rámci mimosúdnej výzvy) si už zvolila právna predchodkyňa žalobcov odlišný, zákonom na výber daný spôsob reparácie jej potencionálne možného porušeného predkupného práva, ktorý je v konflikte s aktuálnou žalobou.

17. Odvolatelia (žalobcovia) v zmysle odvolacích námietok vznesených prostredníctvom právneho zástupcu uplatňujú ťažiskovo dôvody na odvolanie uvedené v ust. § 365 ods. 1 pod písm. f/ a h/ CSP (nesprávne skutkové a právne závery na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie), tiež v ust. § 365 ods. 1 písm. b/ a z obsahu odvolania možno identifikovať tiež pod písm. c/ CSP (porušenie práva na spravodlivý proces, rozhodnutie vydané zaujatým sudcom).

18. Primárne sa však odvolací súd venoval návrhu žalobcu 1/, doručenému odvolaciemu súdu dňa 22.5.2024, ktorým tento navrhuje prerušenie konania podľa § 164 CSP dôvodiac, že dňa 6.5.2024 podal oznámenie na Okresnú prokuratúru Trenčín z dôvodu vzniknutých nezhôd pri užívaní parcely, ktorej sa týka v tomto konaní tvrdené porušenie predkupného práva.

19. Podľa § 164 CSP, ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet.

20. Civilný sporový poriadok diferencuje medzi obligatívnym prerušením konania (§ 162 a § 163 CSP) a fakultatívnym prerušením konania (§ 164 CSP). Ako jediný dôvod fakultatívneho prerušenia konania, ktorého sa žalobca 1/ vychádzajúc z obsahu jeho procesného návrhu produkovaného v odvolacom konaní v posudzovanej veci domáha, normuje zákon v ust. § 164 CSP prebiehajúce súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd samotný dal na takéto konanie podnet. Ide o také prerušenie konania, ktoré síce nie je pre konanie nevyhnutné, rozhodujúcim hľadiskom je však posúdenie toho, či vzhľadom na okolnosti je prerušenie konania vhodné vo svetle tak hospodárnosti konania, ako aj zamedzenia prípadných

odlišných rozhodnutí súdov o tej istej otázke, či jej diferentného posúdenia v rámci prejudiciality, na podklade zhodných skutkových okolností.

21. Z obsahu spisu v danej veci vyplýva, že žalobcovia si v tomto spore uplatňujú svoje nároky voči žalovaným z nimi tvrdeného porušenia predkupného práva, ktorého sú nositeľmi z titulu spoluvlastníctva parcely zapísanej na LV č. XXXX a to parcely reg. „E“ č. 291 nachádzajúcej sa v k.ú. J., podiel v ktorej nadobudli prevodnou zmluvou od predchádzajúcich spoluvlastníkov žalovaní 1/ a 2/. Žalobca tvrdí nezhody v užívaní tejto parcely v dôsledku spoluvlastníctva so žalovaným 1/, ktoré rieši podľa jeho tvrdenia oznámením na Okresnú prokuratúru Trenčín, tiež poukazuje na to, že žalovaný 1/ predal dom s.č. XXX E. J., ktorý i keď formálne stojí na pozemku 1598/1, fakticky stojí aj na parcele č. 291 v súvislosti s čím podal na súd určovací žalobu. Tvrdí tiež, že žalobcovia boli napadnutí novými vlastníckmi a do doby záveru prijatého príslušnými orgánmi v ním iniciovaných konaniach žiada prerušiť konanie v tejto veci.

22. Vyhodnotením vyššie uvedených skutočností, vychádzajúc z teoretických východísk upravujúcich možnosť využitia žalobcom 1/ požadovaného procesného postupu, odvolací súd zastáva názor, že za aktuálneho stavu konania v tejto veci a so zreteľom na jeho predmet, nie je s prihliadnutím jednak na princíp hospodárnosti konania, ako aj právo účastníkov na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov, ani v najmenšom požiadavka žalobcu 1/ opodstatnená, keďže spôsob vyriešenia prípadných nezhôd spoluvlastníkov pri užívaní dotknutej nehnuteľnosti, či okolnosti za ktorých tieto vznikajú, či prevod vlastníctva k domu a s ním súvisiaci žalobcom tvrdený vyvolaný súdny spor (nesúladi faktického priestorového umiestnenia domu s údajmi katastra), ktoré majú byť predmetom skúmania z iniciatívy žalobcu 1/, nemá žiaden význam pre rozhodnutie o predmete tohto konania, ktorým je otázka možného porušenia predkupného práva a nejde dokonca ani o problematiku, ktorú by bolo potrebné v tomto konaní posudzovať prejudiciálne. Ust. § 164 CSP umožňuje, avšak fakultatívne, nie obligatórne konanie prerušiť v prípade, ak prebieha súdne, či iné konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorú nie je oprávnený riešiť a ktorá má podstatný význam pre rozhodnutie, o ktorý prípad však vo vzťahu k skutočnostiam od ktorých odvodzuje žalobca 1/ svoj návrh nejde.

23. Ako uvádza vo svojej rozhodovacej činnosti Najvyšší súd SR (príkladmo pod sp.zn. 50Bdo 48/2020), fakultatívne prerušenie konania, nie je pre samotné konanie nevyhnutné. Úlohou súdu je racionálne vyhodnotiť, či je potrebné konanie prerušiť s prihliadnutím na zákonnú požiadavku rýchlej a účinnej ochrany ohrozených alebo porušených právom chránených záujmov (Čl. 2 a 17 CSP). Pri rozhodovaní sa, či konanie podľa § 164 CSP preruší alebo nie, musí súd prihliadať aj na zásadu hospodárnosti konania a na právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Preto by nemal prerušiť konanie podľa citovaného ustanovenia ak nepredpokladá, že vyriešenie otázky v inom konaní, bude mať pre dané konanie zásadný význam, pretože prerušenie konania je svojou povahou výnimočným rozhodnutím súdu.

24. Obdobne Ústavný súd SR v odôvodnení rozhodnutia pod sp. zn. II. ÚS 199/2019 uvádza, že súd si v prípade fakultatívneho prerušenia konania musí uvedomiť a najmä zväžiť, či prerušenie konania prispeje (alebo je dokonca predpokladom) k spravodlivému rozhodnutiu vo veci (t. j. k naplneniu dikcie čl. 46 ods. 1 ústavy) a tento dôvod prerušenia konania tak preváži nad záujmom na postupe bez zbytočných prieťahov, ktorý je rozhodnutím o prerušení konania dotknutý. Pri fakultatívnom prerušení konania (na rozdiel od obligatórneho podľa § 162 CSP) je to práve súd, ktorý vyvažuje jednotlivé záujmy stojace pri prerušení konania proti sebe – záujem na spravodlivom rozhodnutí veci a záujem na konaní bez zbytočných prieťahov (v prípade obligatórneho prerušenia konania vyvážil tieto záujmy sám zákonodarcou preferovaním záujmu na spravodlivom rozhodnutí veci a súd tak nemá možnosť zvažovania a pri naplnení hypotézy § 162 CSP konania preruší obligatórne). Vyváženie stretu týchto záujmov v prospech záujmu na spravodlivom rozhodnutí veci pretavené do rozhodnutia o prerušení konania musí byť v prípade fakultatívneho prerušenia konania riadne zdôvodnené v odôvodnení rozhodnutia, ktorým sa konanie prerušuje.

25. V okolnostiach posudzovanej veci odvolací súd tak vyhodnotil stret záujmu na jednej strane na konaní bez zbytočných prieťahov, na strane druhej so žalobcom 1/ tvrdeným záujmom na vyčkaní do skončení ním označených konaní týkajúcich sa či už existujúcich nezhôd pri užívaní dotknutej nehnuteľnosti, či priestorového umiestnenia rodinného domu predtým vo vlastníctve žalovaných 1/ a 2/ a s poukazom tiež na neexistenciu podmienenosti otázok riešených v dotknutých konaniach dospel k záveru, že pre žalobcom 1/ požadovaný procesný postup nie sú udržateľne splnené zákonné predpoklady a to nielen

vo svetle možnosti fakultatívneho prerušenia konania (§ 164 CSP), ale ani obligatórneho prerušenia konania (§ 162, § 163 CSP), z ktorého dôvodu jeho návrh v tomto smere zamietol ako nedôvodný.

26. Odvolací súd za aplikácie ust. § 380 ods. 2 CSP z úradnej povinnosti v ďalšom posudzoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou/vadami, ktorá/ktoré sa týka/týkajú procesných podmienok.

27. Procesné podmienky (podmienky konania) predstavujú základné procesné predpoklady na to, aby súd mohol autoritatívne vo veci rozhodnúť. Ich existencia a splnenie je predpokladom poskytnutia súdnej ochrany ohrozeným, alebo poškodeným subjektívnym právam v rozsahu čl. 1 Základných princípov CSP, čo je cieľom civilného konania. Procesný kódex ich definuje ako podmienky, za ktorých môže súd konať a rozhodnúť. Skúmanie splnenia procesných podmienok je úradnou povinnosťou súdu počas celého konania (§ 161 CSP). Vadou predpokladanou v ust. § 365 ods. 1 písm. a/ CSP trpí konanie v prípade, ak súd vec prejednal a rozhodol, napriek existujúcim nedostatkom týkajúcim sa procesných podmienok.

28. Posúdením procesného postupu súdu prvej inštancie v konaní, ktoré prechádzalo rozhodnutiu vo veci a ktorý zistil odvolací súd preskúmaním predloženého súdneho spisu, odvolací súd uvádza, že v konaní pred súdom prvej inštancie nezistil procesné vady zakladajúce dôvody pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. a/ CSP a existenciu takejto vady odvolateľa ani netvrdili.

29. V nadväznosti na vyššie uvedenú obligatórnu povinnosť súdu (tiež odvolacieho) v ktoromkoľvek štádiu skúmať splnenie procesných podmienok, odvolací súd považoval za potrebné vysporiadať sa aj s tvrdeniami žalovaných 1/ a 2/ (i keď odvolanie nepodali) uvedených v ich duplike na repliku žalobcov produkovanej v odvolacom konaní, ktorí tvrdili, že v dôsledku toho, že pôvodná žalobkyňa B. B. previedla svoj spoluvlastnícky podiel v dotknutej nehnuteľnosti darovacou zmluvou zo dňa 6.10.2021 na svojich rodičov (terajších žalobcov) a bezprostredne potom nedošlo k zmene strán sporu, stratila spôsobilosť byť účastníkom konania, teda nedisponovala procesnými právami a povinnosť, čím podľa ich názoru neboli splnené procesné podmienky na to, aby súd vo veci ďalej konal a konanie podľa ich názoru malo byť ex offa zastavené.

30. S vyššie uvedeným názorom žalovaných 1/ a 2/ nemožno súhlasiť, keďže zjavne nediferencujú medzi stratou spôsobilosti byť účastníkom konania a jej dôsledkami na strane jednej, na ktoré prípady sa aplikuje v prípade fyzickej osoby postup podľa § 63 CSP (ktorý môže viesť aj k zastaveniu konania o ktorý prípad však v okolnostiach tejto veci nešlo ani pre absenciu takej právnej skutočnosti ktorá by to opodstatňovala ísť nemohlo) a zmenou účasti v konaní v dôsledku singulárnej sukcesie a univerzálnej sukcesie pri zachovaní procesnej subjektivity, na ktorú sa aplikuje postup podľa § 80 CSP, ktorý postup však nie je spôsobilý viesť k ex offa zastaveniu konania, ako sa nesprávne domnievajú žalovaní 1/, 2/, ale môže viesť len k zamietnutiu žaloby pre nedostatok vecnej aktívnej legitimácie (pokiaľ počas konania na strane žalobcu dôjde k prevodu práv o ktoré v konaní ide a absentoval by do rozhodnutia vo veci procesný úkon na zmenu účasti). Strata procesnej subjektivity u fyzickej osoby je totiž zároveň spojená so stratou spôsobilosti na práva a povinnosti, teda právnej subjektivity, pričom je to smrť fyzickej osoby ako objektívna právna skutočnosť, ktorá zánik jej spôsobilosti mať práva a povinnosti (§ 7 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a tým aj stratu procesnej subjektivity (§ 61 CSP) spôsobuje. Ak táto skutočnosť, teda smrť fyzickej osoby ako strany sporu nastane v priebehu konania, prichádzajú do úvahy dve procesné eventuality, a to buď zastavenie konania, alebo pokračovanie v konaní. Zastavenie konania však prichádza do úvahy najmä v prípadoch iných, ako majetkových sporov (ust. § 63 ods. 2 CSP a contrario). Ak predmet konania tvorí tzv. majetkový spor, v takýchto prípadoch súd obligatórne v konaní pokračuje s definovanými subjektmi, predovšetkým dedičmi fyzickej osoby, prípadne s tými, na ktorých prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide. O takýto prípad však v okolnostiach danej veci nikdy nešlo, keďže pôvodná žalobkyňa ako nositeľka spoluvlastníckych práv k dotknutej parcele nezomrela. Ani uznesenie súdu o pokračovaní v konaní v prípade úmrtia žalobcu, nie je uznesením o zmene subjektov podľa § 80 CSP, ale ide o prípad tzv. univerzálnej sukcesie podľa § 63 ods. 2 CSP pri strate procesnej subjektivity. V konkrétnostiach posudzovanej veci však išlo o prípad, kedy pôvodná žalobkyňa nezomrela, a prevodom vlastníckeho práva na terajších žalobcov darovacou zmluvou teda ani nestratila procesnú subjektivitu, preto nebol žiaden dôvod na obligatórne zastavenie konania. Dôsledkom toho, že previedla práva o ktoré v tomto spore ide na svojich rodičov (terajších žalobcov) len prestala byť nositeľkou týchto konkrétnych vlastníckych a s nimi súvisiacich práv, čo v prípade, ak by to procesne nezohľadilo do rozhodnutia súdu prvej inštancie návrhom na zmenu

účastníctva na strane žalobcov, bolo by malo za následok nie zastavenie konania pre vadu procesných podmienok ako sa nesprávne domnievajú žalovaní 1/ a 2/, ale vecné zamietajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie pre absenciu vecnej aktívnej legitímácie na jej strane, k čomu vo výsledku z hľadiska tohto dôvodu nedošlo, keďže postup podľa § 80 CSP bol priebežne iniciovaný aj realizovaný. Pokiaľ žalovaní 1/ 2/ upriamujú pozornosť na to, že to boli oni, ktorí to iniciovali, keďže žalobkyňa bola v tomto smere nejaké obdobie nečinná, paradoxne konali tak na jej prospech.

31. Preto ani z pohľadu vyššie uvedených tvrdení nebolo možné konštatovať vadu procesných podmienok.

32. Z odvolania v ďalšom možno identifikovať, že žalobcovia spochybňujú aj objektivitu zákonnej sudkyne súdu prvej inštancie JUDr. Tatiany Porubánovej a to prostredníctvom tvrdenia o jej správaní, ktoré označujú za nevhodné, keďže na pojednávaní mala vysloviť, že: „Všetci dobre vieme o čo B. ide“, čo podľa ich názoru pomerne vážne narušuje objektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti, ktoré ich tvrdenia indikujú (i keď to odvolatelia takto priamo neformulujú) k uplatňovaniu odvolacieho dôvodu uvedeného v ust. § 365 ods. 1 písm. c/ CSP, ktorú námietku z hľadiska vyššie uvedeného odvolacieho dôvodu musel odvolací súd preskúmať.

33. V ustanovení § 365 ods. 1 písm. c/ CSP sú uvedené dva na rovnakú úroveň postavené dôvody, ktoré tiež samostatne zakladajú procesnú vadu významnú podľa tohto ustanovenia, ktorými sú: a/ rozhodovanie vylúčeným (zaujatým) sudcom, b/ rozhodovanie súdom nesprávne obsadeným.

34. Podľa § 49 ods. 1 CSP, sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

35. Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania veci pre zaujatosť, sa v občianskom súdnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods.1 ústavy. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadšžania určitej procesnej strane). Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadšžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (II. ÚS 71/97).

36. Obsahom základného práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom tohto práva je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci a rozhodnúť o tomto návrhu (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).¹⁹ Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že existenciu zaujatosti sudcu možno vyvodiť len z jeho konkrétneho pomeru k veci, k účastníkom, alebo ich zástupcom, alebo k iným osobám zúčastneným na konaní. Sudca je totiž pri výkone svojej funkcie nezávislý a je povinný zákony a iné všeobecné právne predpisy vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia, rozhodovať nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietahov, len na základe skutočností a v súlade so zákonom. Vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci, v ktorom je zákonným sudcom, je teda možné len v mimoriadnych prípadoch, za podmienok upravených citovaným ustanovením § 49 ods. 1 (príp. ods. 2) CSP, ktoré predpokladajú existenciu takých závažných skutočností, v dôsledku ktorých aj pri uplatňovaní zásady nezávislosti rozhodovania, by mohli vzniknúť pochybnosti o nezaujatosti sudcu. K takejto situácii môže dôjsť len vtedy, ak je evidentné, že vzťah sudcu k danej veci, ich účastníkom, alebo ich zástupcom, dosahuje takú intenzitu, že i napriek zákonom stanovenej povinnosti sudcu nebude môcť, alebo nebude schopný nezávisle a nestranne rozhodnúť. Zákon teda zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu; na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať pochybnosti o nožnej zaujatosti. Sudcov pomer k účastníkom, ich zástupcom, alebo osobám zúčastneným na konaní, môže byť založený predovšetkým na príbuzenskom, alebo jemu obdobnom vzťahu, ktorému sa zároveň môže v konkrétnom prípade stáť vzťah priateľský, či naopak zjavne nepriateľský. Do úvahy prichádza

i vzťah ekonomickej závislosti. Uplatnená námietka zaujatosti pre pomer sudcu k veci musí byť v príčinnej súvislosti s predmetom daného konania (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 76/1999 z 20. júla 1999).

37. U vec prejednávajúcej sudkyne súdu prvej inštancie však v konkrétnostiach z tvrdení odvolateľov nevyplýva a odvolací súd tiež z obsahu spisu nezistil žiadnu z okolností, ktorá by ju vo svetle § 49 CSP diskvalifikovala z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci z hľadiska pochybnosti o jej nezaujatosti, či už zo subjektívneho, alebo objektívneho hľadiska. Námietka odvolateľov je formulovaná bez konkretizovania tvrdených rodinných, či iných väzieb medzi sudkyňou a žalobcami, či žalovanými, ich PZ, či osobami, ktoré by mohli sudcu o okolnostiach veci inak, ako zo súdneho spisu informovať, teda je formulovaná spôsobom, ktorý nie je spôsobilý objektivitu sudkyne spochybniť.

38. Odvolací súd aj v tomto štádiu opätovne zdôrazňuje, že meradlom hodnotenia objektivity sudcu nemôže byť subjektívne hľadisko účastníka konania, či jeho ničím nepodložené domnienky. Odvolací súd uvádza, že pokiaľ odvolatelia spochybňujú objektivitu zákonného sudcu bez bližšie identifikovania možného vzťahu k stranám, či ich právnym zástupcom, či akéhokoľvek dôkazu v tomto smere, pričom takýto vzťah nemožno dovodiť ani z postupu sudcu v konaní, nie sú takéto domnienky ničím objektivizované, odvolatelia prezentujú svoj subjektívny názor o zaujatosti zákonného sudcu majúceho pôvod v konštatovaní sudcu o znalosti toho, k čomu žalobcovia svojou žalobou smerujú, a tieto ich domnienky tak zostávajú len v rovine neobjektivizovaných tvrdení.

39. Posúdením namietaných skutočností tak odvolací súd dospel k záveru, že z hľadiska nich nedošlo k naplneniu odvolacieho dôvodu uvedeného v ust. § 365 ods. 1 písm. c/ CSP.

40. Odvolací súd podrobil ďalej odvolaciemu prieskumu rozhodnutie z hľadiska jeho správnosti vo svetle vecných odvolacích námietok žalobcov, teda možného naplnenia nimi produkovaných odvolacích dôvodov uvedených v ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP (nesprávne skutkové a právne závery na ktorých je založené rozhodnutie).

41. Nesprávny skutkový záver (dôvod na odvolanie uvedený v ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP) je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie nepostupuje pri hodnotení dôkazov podľa kritérií daných ust. § 191 CSP, vychádzajúc z ktorého dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Pri hodnotení dôkazov v súdnom konaní platí zásada voľného hodnotenia dôkazov sudcom z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Nesprávne hodnotenie dôkazov by bolo možné vytknúť súdu prvej inštancie len v prípade, ak by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, alebo prednesov strán nevyplývali, ani inak nevyšli v konaní najavo, prípadne, že by si nepovšimol rozhodné skutočnosti, ktoré neboli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli v konaní najavo, prípadne preto, že v hodnotení dôkazov, či poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov strán, alebo vyšli najavo inak z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti, pravdivosti alebo vierohodnosti, je logický rozpor.

42. Nesprávne právne posúdenie veci (dôvod na odvolanie uvedený v ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP) je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd pochybí pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, teda prípad, kedy bol skutkový stav posúdený podľa iného právneho predpisu, než ktorý správne mal byť použitý, alebo ak síce bol aplikovaný správne určený právny predpis, ale súd ho nesprávne interpretoval (nesprávne vyložil podmienky všeobecne vyjadrené v hypotéze právnej normy a v dôsledku toho nesprávne aplikoval vlastné pravidlo, stanovené dispozíciou právnej normy).

43. Vo svetle vyššie uvedených odvolacích dôvodov, sa odvolací súd zaoberal ťažiskovou námietkou žalobcov o nesprávnom právnom posúdení otázky naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe (o určenie práva podľa § 137 písm. c/ CSP), keď súd prvej inštancie pre jeho absenciu žalobu zamietol, zastávajúc názor, že pri dovolávaní sa relatívnej neplatnosti prevodného právneho úkonu ako jedného zo zákonných prostriedkov ochrany tvrdeného porušenia predkupného práva je tomu zodpovedajúcim procesným nástrojom žaloba formulovaná priamo na určenie právnej skutočnosti - § 137 písm. d/ CSP (o neplatnosť prevodnej zmluvy), keďže oprávnenie na jej podanie im vyplýva z hmotného práva (osobitného právneho predpisu ust. § 40a Občianskeho zákonníka v spojitosti s ust. § 140 Občianskeho zákonníka) s ktorým názorom súdu prvej inštancie žalobcovia nesúhlasia dovodiac

(racionálne neuchopiteľne), že postupom v uvedených názorových intenciách súdu prvej inštancie, sa spoluvlastníci nemôžu domáhať neplatnosti právneho úkonu podľa § 40a OZ, čo by podľa ich názoru znamenalo, že v prípadoch porušenia predkupného práva, by toto ustanovenie bolo obsolentné.

44. Vyhodnotením rozhodujúcich skutočností vyplývajúcich z obsahu spisového materiálu vo svetle právnej úpravy na vec dopadajúcej (ktorú súd prvej inštancie správne aplikoval), dospel odvolací súd k záveru o nespôsobilosti týchto námietok k odlišnému, na prospech žalobcov vyznievajúcejmu rozhodnutiu.

45. Otázka prípustnosti zvolenej žaloby z hľadiska ust. § 137 CSP a teda aj otázka (ne)existencie naliehavého právneho záujmu, či existencie osobitného predpisu oprávňujúceho k podaniu určovacej žaloby, je vecou právneho posúdenia.

46. Základným predpokladom prípustnosti a následne tiež aj úspešnosti určovacej žaloby, o ktorú ide tiež v posudzovanej veci, v prípade ak ide o žalobu na určenie práva (§ 137 ods. 1 písm. c/ CSP) je záver o existencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, pokiaľ tento nevyplýva z osobitného predpisu (kedy ho preukazovať nie je potrebné) a v prípade ak ide o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 ods. 1 písm. d/ CSP je takáto žaloba prípustnou v prípade zistenia, že určenie konkrétnej právnej skutočnosti vyplýva z osobitného predpisu, pre prípad pozitívneho záveru o čom, skúmanie naliehavého záujmu už do úvahy neprichádza. Pokiaľ takto normované predpoklady z hľadiska ustanovenia § 137 CSP, ako základné podmienky prípustnosti pri kročení k posudzovaniu vecnej stránky žalobného návrhu nie sú splnené, v prípade záveru o ich nedostatku, je bez ďalšieho daný dôvod zamietnutia žaloby ako celku, k naplneniu čoho došlo aj v podmienkach tejto veci.

47. Kritériom pre pozitívno-právne členenie žalôb je v zásade podľa § 137 CSP žalobcom formulovaný žalobný návrh (petit) v spojitosti s právnym dôvodom tvrdeného práva. Význam ust. § 137 je predovšetkým normatívny, ktorý spočíva v tom, že ustanovenie vymedzuje podmienky prípustnosti pre niektoré druhy žalôb. Prípustnosť žaloby na určenie právnej skutočnosti (§ 137 písm. d/ CSP) vychádzajúc zo znenia ustanovenia, ktoré ju normuje, musí vyplývať z osobitného predpisu (hmotného práva), inak je takáto žaloba neprípustná. Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť, či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami (§ 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ďalej len „OZ“).

48. Pokiaľ teda z osobitného predpisu vyplýva možnosť podania žaloby o určenie právnej skutočnosti, už nie je na strane žalobcu povinnosť preukazovať a na strane súdu oprávnenie skúmať naliehavý právny záujem, keďže za týchto okolností právny záujem na určení vyplýva priamo z právneho predpisu, ktorý určitú osobu oprávňuje, alebo jej ukladá podať bližšie špecifikovanú určovaciu žalobu, ktoré oprávnenie podať takúto určovaciu žalobu zakladá nevyvrátiteľnú domnienku, že právny záujem žalobcu je daný.

49. Podľa § 137 písm. d/ CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

50. Podľa § 140 Občianskeho zákonníka, ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osobe (§ 116, 117). Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov.

51. Podľa § 40a Občianskeho zákonníka, ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1 a § 741b ods. 2, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov (§ 40). Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti dovolá.

52. Ako vyplýva zo znenia ustanovenia § 140 OZ, je povinnosťou prevádzajúceho spoluvlastníka ponúknuť svoj spoluvlastnícky podiel v prvom rade ostatným spoluvlastníkom, okrem prípadu prevodu spoluvlastníckeho podielu blízkej osobe. Až keď títo o prevádzaný spoluvlastnícky podiel neprejavia záujem, môže spoluvlastník podiel previesť tretej osobe. Zákonné predkupné právo k prevádzanému spoluvlastníckemu podielu podľa § 140 Občianskeho zákonníka má vecno-právne účinky čo znamená,

že pôsobí aj voči právnomu nástupcovi - novému spoluvlastníkovi ako nadobúdateľovi (kupujúcemu), čo dopadá aj následne na ďalšie možné rešaziace sa prevody. Keďže teda predkupné právo je zároveň právom vecným, má charakter absolútneho práva, ktoré pôsobí erga omnes (voči všetkým), pričom vecno-právny charakter predkupného práva sa prejavuje aj tým, že sa neviaže na osobu konkrétneho spoluvlastníka, ale je spojené s vlastníctvom veci aj so spoluvlastníckym podielom k nehnuteľnosti a prechádza s vlastníctvom veci (podielu) na každého nadobúdateľa. Inými slovami to znamená, že oprávnený z predkupného práva, teda žalobcovia/ich právna predchodkyňa, mali/majú právo domáhať sa po splnení zákonom stanovených podmienok svojho práva aj proti žalovaným 1/, 2/ ako v tomto čase konečným nadobúdateľom spoluvlastníckeho podielu. Na strane druhej aj na žalobcov prešlo v dôsledku prevodnej darovacej zmluvy uzatvorenej s predchádzajúcou vlastníčkou (pôvodnou žalobkyňou) spolu so spoluvlastníckym podielom k dotknutej nehnuteľnosti aj právo pokračovať v domáhaní sa ňou zvolenej ochrany z porušeného predkupného práva.

53. Podľa už konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu SR (napríklad rozhodnutia 3Cdo 262/2009, 4Cdo 334/2009, 5Cdo 211/2009 a ďalšie), z hľadiska obsahu účinkov a výkonu treba aj na predkupné právo vyplývajúce z § 140 Občianskeho zákonníka, s uplatnením analógie legis v zmysle § 853 Občianskeho zákonníka, aplikovať všeobecnú úpravu o predkupnom práve obsiahnutú v ust. § 602 až § 606 Občianskeho zákonníka.

54. Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

55. Podľa § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka ak sa predkupné právo porušilo, môže sa oprávnený buď od nadobúdateľa domáhať, aby mu vec ponúkol na predaj, alebo mu zostane predkupné právo zachované.

56. Pre prípad, ak povinný spoluvlastník nerešpektoval zákonné predkupné právo a svoj podiel previedol na inú, než blízku osobu (§ 116 OZ) bez toho, aby ho predtým ponúkol ostatným spoluvlastníkom, dochádza k porušeniu predkupného práva oprávnených, právny úkon na základe ktorého došlo následne k prevodu spoluvlastníckeho podielu(-ov), avšak len v prípade, ak sa oprávnení spoluvlastníci jeho neplatnosti dovoľajú (§ 40a OZ) považuje zákon za neplatný. Právnym dôvodom dovolania sa tejto neplatnosti je reparácia - náprava vzniknutého protiprávneho stavu. Oprávnený sa tak v zmysle § 603 ods. 3 OZ môže domáhať toho, aby mu bola vec ponúknutá na kúpu a to prostredníctvom predžalobnej výzvy na realizovanie takejto ponuky, ktorou výzvou uplatňuje takto nadobudnutie podielu na dotknutej veci a v prípade nečinnosti povinného subjektu následne podaním žaloby o nahradenie vôle povinného v tomto smere. Ak z akýchkoľvek dôvodov nežiada bezprostredne nadobudnutie podielu na veci (nevyužije takto zákonom mu ponúkanú možnosť), ďalšou možnosťou vyplývajúcou z ust. § 603 ods. 3 OZ je ponechať si zachované predkupné právo voči nadobúdateľovi (novému spoluvlastníkovi) pre prípad, ak by sa tento rozhodol v budúcnosti vec predať. Avšak nad rámec uvedených všeobecných nárokov vyplývajúcich z porušenia predkupného práva uvedených v § 603 ods. 3 OZ, je tu tiež nárok majúci pôvod v ust. § 40a v spojení s § 140 OZ a to možnosť domáhať sa primárne neplatnosti dotknutého právneho úkonu podľa § 40a OZ (§ 137 písm. d/ CSP), v ktorom prípade sa existencia naliehavého právneho záujmu na podaní takejto žaloby neskúma, ktorý typ žaloby aj podľa názoru súdu prvej inštancie je v prípade dovolania sa relatívnej neplatnosti prevodného právneho úkonu vhodným a procesne prípustným prostriedkom na reparáciu žalobcami tvrdeného porušeného predkupného práva. Odvolací súd súhlasí so súdom prvej inštancie v tom, že pokiaľ oprávnený subjekt z možného porušeného predkupného práva zvolí možnosť jeho reparácie prostredníctvom dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu (teda neprejaví nárok nadobudnúť prevádzaný podiel na dotknutej veci do svojho vlastníctva, čo mu zákon tiež umožňuje), vhodným a procesne prípustným prostriedkom na dosiahnutie toho, k čomu smeruje (prinavrátie vlastníctva prevádzaného podielu porušiteľovi predkupného práva) je žaloba podľa § 137 d/ CSP formulovaná na určenie neplatnosti prevodnej zmluvy. Odvolacia argumentácia žalobcov v tom zmysle, že takýto názor súdu prvej inštancie znamená, že spoluvlastníci sa nemôžu domáhať neplatnosti právneho úkonu podľa § 40a OZ, ktoré ustanovenie by sa v prípadoch porušenia predkupného práva podľa ich názoru stalo obsolentným odkazujúc v tomto prípade na rozhodnutie KS Žilina sp.zn. 10Co/86/2020, nemá oporu v dôvodoch na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie (ktoré si pravdepodobne nesprávne interpretovali), keďže naopak súd prvej inštancie zakladá svoje rozhodnutie na názore, že práve žaloba o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d/ CSP (teda formulovaná o

neplatnosť právneho úkonu podľa § 40a OZ) v prípade uplatnenia nároku z porušeného predkupného práva je procesne adekvátnym prostriedkom na reparáciu porušeného predkupného práva, pri využití ktorej má práve toto ustanovenie svoje priame uplatnenie. Z hľadiska nárokov, ktoré zákon umožňuje v prípadoch porušenia predkupného práva oprávneným subjektom uplatniť nemožno tiež opomenúť, že kumulácia uplatnenia nároku smerujúceho k nadobudnutiu prevádzaného podielu a možnosti dovolania sa relatívnej neplatnosti prevodného právneho úkonu je v kolízii a z povahy veci sa vylučuje.

57. Pravdou však vo vzťahu k polemike o prípustnosti toho-ktorého typu určovacej žaloby je, že súdna prax v určitých v okolnostiach veci (v odôvodnených prípadoch) pripúšťa pri uplatnení nárokov z porušeného predkupného práva aj žalobu o určenie práva (§ 137 písm. c/ CSP), keďže subsumuje v rovine riešenia otázky prejudiciálnej tiež neplatnosť prevodnej zmluvy (ťažiskovo v prípadoch niekoľkých reťaziach sa prevodov) pokiaľ však samozrejme konkrétne okolnosti danej veci nasvedčujú v prospech záveru, že práve tento typ žaloby a jej výsledok, bude mať svoje pozitívne naplnenie v praktickom živote oprávnených subjektov, teda bude smerovať k dosiahnutiu tej formy reparácie tvrdeného porušeného predkupného práva, ktorú oprávnené osoby primárne voči nadobúdateľovi uplatnili, že s touto nebude v kolízii, kedy ju možno z hľadiska jej prípustnosti akceptovať a konštatovať existenciu naliehavého právneho záujmu na jej podaní, ako základného predpokladu pre vecné preskúmanie žaloby formulovanej na určenie práva podľa § 137 písm. c/ CSP o ktorý prípad (a v tomto bode sa odvolací súd stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie) v okolnostiach danej veci nejde. Odvolací súd ani v najmenšom nespochybňuje teoretické východiská uvádzané v rozhodnutiach vyššieho súdu na ktoré odvolatelia poukazujú v odvolaní (napr. v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/542/2015) týkajúce sa otázky posudzovania danosti naliehavého právneho záujmu na podaní žaloby o určenie práva tiež v sporoch z porušeného predkupného práva (začatých tiež za predchádzajúcej právnej úpravy o ktorý prípad v posudzovanej veci tiež nejde), avšak tieto nemožno interpretovať tak, že sú spôsobilé v každom type takéhoto sporu privodiť na prospech žalobcov záver o danosti naliehavého právneho záujmu na podaní takéhoto typu žaloby pri tvrdenom porušení predkupného práva a to s prihliadnutím práve na individuálne okolnosti každej posudzovanej veci, so zreteľom na ktoré je potrebné prípustnosť takejto žaloby skúmať.

58. V konkrétnostiach tejto veci z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva a medzi stranami ani sporným nebolo, že dňa 12.12.2016 došlo medzi žalovanou 3/ ako spoluvlastníčkou a žalovaným 4/ ako nadobúdateľom k uzavretiu kúpnej zmluvy, ktorej predmetom bol prevod spoluvlastníckeho podielu vo výške 3/45 v parc. reg. „E“ č. 291, zapísanej na LV č. XXXX, nachádzajúcej sa v k.ú. J., v ktorom čase bola pôvodná žalobkyňa (predchodkyňa terajších žalobcov) B. B. jej podielovou spoluvlastníčkou a teda ex lege aj nositeľkou predkupného práva v prípade prevodu podielov vlastnícky prináležiacich zostávajúcim spoluvlastníkom (ktorí sa rozhodli svoje spoluvlastnícky podiel previesť na tretiu osobu).

59. Rovnako z dokazovania vyplynulo a nie je sporným, že žalovaný 4/ A. B. ako nadobúdateľ z uvedeného právneho úkonu následne a to dňa 22.02.2017 uzatvoril kúpnu zmluvu s kupujúcimi G. H. a J. D. (žalovanými 1/ a 2/), predmetom ktorej bol predaj jeho rodinného domu súp. č. XXX, nachádzajúceho sa na parc. č. 1598/1 v podiele 1/1, parc. č. 1598/1, 1598/2 a 1599 v podiele 1/1 (LV č. XXX k. ú. J.) a tiež odpredal týmto parc. č. 291 v podiele 3/45 (LV č. XXXX k. ú. J.), v ktorom čase bola pôvodná žalobkyňa B. B. podľa LV zo dňa 01.02.2018 jej podielovou spoluvlastníčkou v podiele 127/270 a žalovaní 1/ a 2/ sa stali na základe tejto kúpnej zmluvy podielovými spoluvlastníkmi tejto parcely každý v podiele 3/90, pričom žalovaný 1/ už v tom čase bol jej podielovým spoluvlastníkom v podiele 6/90. Keďže v čase uzatvorenia tejto kúpnej zmluvy nebola vznesená námietka relatívnej neplatnosti predchádzajúcej prevodnej zmluvy, ktorou žalovaný 4/ v roku 2016 nadobudol podiel v dotknutej parcele od žalovanej 3/, ani uplatnené žiadne iné nároky z možného porušenia predkupného práva, nastali vecno-právne účinky kúpnej zmluvy uzatvorenej so žalovanými 1/ a 2/ a títo platne nadobudli prevádzaný spoluvlastnícky podiel v dotknutej nehnuteľnosti a v postavení nadobúdateľov a so zreteľom na to, že predkupné právo je zároveň právom vecným, ktoré pôsobí erga omnes (neviaže sa na osobu konkrétneho spoluvlastníka, ale je spojené s vlastníctvom veci aj so spoluvlastníckym podielom k nehnuteľnosti) povinnosti z neho plynúce prešli na nich spolu s vlastníctvom veci (prevádzaného podielu).

60. Za tohto stavu, keďže pôvodná žalobkyňa (B. B.) tvrdila porušenie predkupného práva (čo žalovaní zhodne popierajú) mala ako oprávnená spoluvlastníčka z predkupného práva vychádzajúc z možností formulovaných zákonom (§ 603 ods. 3, § 40a Občianskeho zákonníka), pri tvrdenom porušení povinností zo strany spoluvlastníka, ako povinného z predkupného práva na výber, či: a/ sa

bude žalobou domáhať vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníka na tretiu osobu (§ 40a Občianskeho zákonníka); b/ sa bude domáhať voči nadobúdateľovi (tretím osobám ako singulárnym právnym nástupcom pôvodného, či následného podielového spoluvlastníka), aby jej nadobudnutý spoluvlastnícky podiel ponúkli na kúpu za rovnakých podmienok, za ktorých ich kúpili od pôvodného podielového spoluvlastníka (teda domáhať sa nadobudnutia prevádzaného spoluvlastníckeho podielu); ak nadobúdateľ jej výzve nevyhovel, mala ako oprávnený spoluvlastník právo domáhať sa na súde žalobou voči nadobúdateľom, aby bol nahradený prejav vôle nadobúdateľov; žalobe vyhovujúce rozhodnutie súdu nahradí v tomto prípade chýbajúci zmluvný prejav nadobúdateľa, c/ či sa mohla uspokojiť s tým, že jej zostáva predkupné právo, avšak už voči nadobúdateľom. Zákon v takomto prípade ponecháva plne oprávnenému spoluvlastníkovi voľbu, či vôbec, prípadne ktoré zo zákonom stanovených riešení zvolí, pričom kumulácia nárokov podľa § 603 ods. 3 a § 40a OZ je vylúčená. Pôvodná žalobkyňa B. B. teda mala právo domáhať sa po splnení zákonom stanovených podmienok svojho (podľa jej vôle v medziach zákona zvoleného) nároku z porušeného predkupného práva aj proti žalovaným 1/, 2/ ako v danom čase konečným nadobúdateľom spoluvlastníckeho podielu.

61. Z dokazovania ďalej vyplynulo, že pôvodná žalobkyňa zo zákonom vymedzených nárokov reparácie tvrdeného porušeného predkupného práva zvolila slobodne možnosť uvedenú v predchádzajúcom odseku tohto rozhodnutia a to pod písm. b/, keď listom zo dňa 29.01.2018 vyzvala žalovaných 1/ a 2/ ako konečných nadobúdateľov prevádzaného podielu, aby jej nadobudnuté spoluvlastnícke podiely na predmetnej nehnuteľnosti ponúkli na predaj a keďže títo reagovali na jej výzvu odmietavo dôvodiac tým, že zároveň s podielom v dotknutej parcele nadobudli aj rodinný dom súp. č. XXX, prístup ku ktorému je práve cez parc. č. 291 a ktorý by bez možnosti prístupu z verejnej komunikácie nemohol plniť účel, na ktorý bol vybudovaný, v reakcii na ktoré stanovisko využila právna predchodkyňa žalobcov svoj zákonný nárok domáhať sa na súde nahradenia prejavu ich vôle v tomto smere, ktorá žaloba o ktorej súd prvej inštancie konal v tejto veci bola prvotne formulovaná ako nárok z porušeného predkupného práva so zvoleným spôsobom reparácie smerujúcim k nadobudnutiu vlastníctva prevádzaného podielu. V priebehu konania však bola takto formulovaná žaloba predchodkyňou žalobcov zmenená a formulovaná na žalobu o určenie vlastníckeho práva v prospech žalovanej 3/ (ako pôvodnej spoluvlastníčke prevádzaného podielu) za súčasného dovolávania sa relatívnej neplatnosti prevodnej zmluvy, ktorú zmenu súd prvej inštancie aj pripustil uznesením zo dňa 04.06.2019. Následne predchodkyňa žalobcov previedla svoj vlastnícky podiel v dotknutej parcele na žalobcov (svojich rodičov) a to darovacou zmluvou zo dňa 6.10.2021, vkladové konanie ktorej prebehlo pod V7410/2021.

62. Sumarizujúc a vyhodnotiac tak všetky vyššie uvedené zistenia, odvolací súd sa identifikuje s názorom súdu prvej inštancie v tom, že v okolnostiach tejto veci žalobcami zvolený typ žaloby po jej zmene v priebehu konania (na určenie práva podľa § 137 písm. c/ CSP), nie je procesne prípustným prostriedkom pre absenciu naliehavého právneho záujmu na jej podaní. Predovšetkým je zrejmé, že takto formulovaná žaloba je založená na odlišnom spôsobe reparácie tvrdeného porušeného predkupného práva (dovolenie sa relatívnej neplatnosti prevodného právneho úkonu), aký predchodkyňa žalobcov na základe slobodnej voľby primárne zvolila a voči žalovaným 1/ a 2/ aj reálne uplatnila a ktorým je naďalej viazaná (uplatnila nárok na nadobudnutie prevádzaného spoluvlastníckeho podielu), svojim predpokladaným výsledkom aktuálna žaloba ani k naplneniu takéhoto nároku nesmeruje, už len ktorá skutočnosť ju diskvalifikuje zo záveru o existencii naliehavého právneho záujmu na jej podaní. Tento odlišný spôsob reparácie je navyše v konflikte s predchádzajúcim nárokom, keďže z povahy veci sa vzájomne vylučujú. Žalobcovia (tiež ich právna predchodkyňa) tvrdia, že pozitívne rozhodnutie o ich žalobe má zabezpečiť pevný právny rámec v spoluvlastníckych vzťahoch a zabezpečiť im právnu istotu a bezproblémovosť pri užívaní dotknutej nehnuteľnosti, čo má byť zabezpečené práve diskvalifikovaním žalovaných 1/ a 2/ z vlastníctva dotknutej parcely. Faktom však je, že okolnosti veci v prospech tvrdených cieľov a tohto záveru rozhodne nenasvedčujú, naopak požadované rozhodnutie by zakladalo len ďalšie spory (minimálne týkajúce sa založenia právneho dôvodu využívať dotknutú nehnuteľnosť na prístup k domu vo vlastníctve žalovaných 1/ a 2/, ktoré vlastníctvo bolo prítomné v čase rozhodovania súdu prvej inštancie) ani nezhody vo využívaní tejto nehnuteľnosti by to zjavne nevyriešilo, keďže je tu zjavná prítomnosť nepriaznivých vzťahov nielen medzi žalobcami a žalovanými 1/ a 2/, ale tiež žalovanými 3/ a 4/, ktorí poukazujú opakovane na šikanózne správanie žalobcu 1/ s cieľom znemožniť komukoľvek riadnym spôsobom užívať (okrem neho samozrejme) danú nehnuteľnosť. Určujúcim však tu podľa názoru odvolacieho súdu je, že žaloba v jej poslednej podobe je v zásadnom konflikte s účinne uplatneným a slobodne zvoleným spôsobom reparácie smerujúcim k nadobudnutiu vlastníctva, teda dosiahnutie takto sledovaného cieľa nesleduje,

príčom akékoľvek následné zmeny čo do spôsobu reparácie ku ktorým žalobcovia aktuálne smerujú, nie sú z hľadiska právnej istoty žalovaných (právam ktorých rovnako nemožno nevenovať pozornosť) udržateľnými. Nemožno spravodlivo akceptovať priebežné vajatanie medzi nárokmi, medzi ktorými osoba oprávnená z porušeného predkupného práva na začiatku má slobodnú možnosť výberu a je len vecou jej zrelej úvahy, aby zvolila taký spôsob reparácie, ktorý má spôsobilosť jej priniesť výsledok, ku ktorému smeruje. Pokiaľ však tento spôsob zvolí a voči nadobúdateľom účinne uplatní o ktorý prípad išlo tiež v danej veci (záujem nadobudnúť prevádzaný podiel do vlastníctva), diskvalifikuje sa z možnosti tento následne zmeniť sledujúc odlišný výsledok o to viac, ak tento je v zásadnom konflikte s už účinne uplatneným spôsobom reparácie. Keďže presne takáto situácia bola vytvorená zmenou žaloby, ktorá nesleduje dosiahnutie účinne primárne zvoleného spôsobu nápravy (o ktoré aj posúdiac konanie žalobcov týmto v skutočnosti ide vezmúc do úvahy len zmluvu o budúcej zmluve s C. K.), nemôže byť takáto žaloba procesne prípustnou. Za správny možno považovať tiež názor súdu prvej inštancie, že vo všeobecnosti dosiahnuť neplatnosť prevodných právnych úkonov je možné priamo žalobou podľa § 137 písm. d/ CSP v spojitosti s § 40a a § 140 OZ bez toho, aby bolo potrebné sa existenciou naliehavého právneho záujmu zaoberať (samozrejme za predpokladu, že sú k tomu splnené všetky zákonné predpoklady, tiež pri absencii kolízie súbežne uplatňovaných reparačných nárokov).

63. Nad rámec vyššie uvedených dôvodov, pre ktoré primárne odvolací súd považuje právny názor súdu prvej inštancie o nepreukázaní existencie naliehavého právneho záujmu na žalobcami zvolenom type žaloby o určenie práva (§ 137 písm. c/ CSP) za správny, nemôže opomenúť ani nadstavbový dôvod pre ktorý bola súdom prvej inštancie žaloba posúdená v okolnostiach danej veci ako procesne neprípustná (jej rozpor s ust. § 3 ods. 1 OZ v podrobnostiach z dôvodov uvedených v odseku 34/ a 35/ napadnutého rozhodnutia, ktorým nemožno nepriznať relevanciu). Z výpovedí žalovaných totiž vyplýva, že aj v minulosti parc. č. 291 bola využívaná a vlastnícky patrila vlastníkom dvoch rodinných domov, keďže týmto slúžila (aj slúži) ako prístup k nim (rodinného domu vo vlastníctve žalobcov a rodinného domu vo vlastníctve pôvodne žalovanej 3/ a jej sestry, ktorá ho previedla na žalovaného 4/ a tento dom spolu s touto z hľadiska jej využitia tzv. obslužnou parcelou (podielom na nej) previedol na žalovaných 1/ a 2/, ktorý spôsob historického využívania tejto parcely dokonca v inom spore tvrdil (keď to bolo na jeho prospech) aj samotný žalobca 1/ a ktoré využitie tejto parcely je zohľadňované takto správne aj pri prevádzaní podielov v nej (spolu s rodinným domom pre potreby ktorého sa využíva, ako tomu bolo aj v danej veci). Žalobcovia ako vlastníci jedného z týchto domov majú fakticky polovičným vlastníctvom tejto parcely možnosť jej využívania na svoj prospech zabezpečený a nemožno posúdiť inak ako nemorálnu, ich snahu zvoleným spôsobom reparácie tvrdeného porušeného predkupného práva diskvalifikovať vlastníkov druhého domu zo spoluvlastníctva k nej (bez ohľadu na to, či ide o jediný prístup k ich domu pokiaľ to žalobcovia sponchybujú) napriek tomu, že sú im dobré známe vlastnícke a užívacie pomery tejto parcely aj do minulosti v zjavnej snahe túto fakticky celú ovládnuť, využívajúc žalovanými popisované rôzne prostriedky na znemožnenie užívania tejto parcely vlastníkom druhého domu (zatarasenie cesty, vozenie napríklad hnoj na prívесе o 21.00 hod. keď žalovaný 1/ pri dome parkuje auto, ktoré musí potom odťahnúť na cestu, aby žalobca mohol prejsť neskoro večer s hnojom, či údajné naháňanie krovinozom aktuálnych vlastníkov). V prospech prítomnosti určitého neprímeraného správania žalobcu 1/ svedčí aj fakt, že žalovaní 1/ a 2/ pod jeho vplyvom (nátlaku z neho na nich dopadajúceho) nakoniec predali svoj dom na prístup ku ktorému slúži táto parcela v priebehu konania pánovi Kráľovi s manželkou, pričom ani táto zmena vlastníctva zjavne pokoj do užívacích vzťahov neprinesla. Pokiaľ ide o zmieňovanú zmenu vlastníctva domu túto uvádza odvolací súd len podporne, inak pri posudzovaní veci vychádzal zo stavu ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie – z vlastníctva domu žalovanými 1/ a 2/). Je zjavné, že ochrana tvrdeného porušeného predkupného práva sa vo svetle správania žalobcu 1/ dostáva do konfliktu s dobrými mravmi, nesledujúc tak primárny cieľ tohto inštitútu, ktorým je spravodlivé usporiadanie pomerov aj so zreteľom na čo, dôvodne mu odoprel súd prvej inštancie ochranu v podobe zamietajúceho rozhodnutia.

64. Za týchto okolností nie je udržateľnou ani námietka odvolateľov, že súd prvej inštancie uprednostnil porušovateľov predkupného práva pred opomenutými spoluvlastníkmi (primárne je potrebné poznamenať, že doposiaľ je medzi stranami sporným tvrdenie žalobcov o tom, že predkupné právo žalobcov/ich právnej predchodkyne bolo aj skutočne porušené, ktoré tvrdenia žalobcov tak žalovaná 3/, ako aj žalovaný 4/ kategoricky popierajú tvrdiac realizovanie ponukovej povinnosti zmarenej nekritickými nárokmi žalobcu 1/) keďže v okolnostiach danej veci je zjavné, že snahou súdu prvej inštancie bolo dospieť k výsledku spravodlivému, keď so zreteľom aj na ust. § 3 ods. 1 OZ neopomenul pri posudzovaní ťažiskovej otázky aj určité prítomné okolnosti danej veci, vo svetle ktorých mu možno prisvedčiť, že vznesené nároky vykazujú v kontexte prítomných okolností určité šikanózne ciele.

65. Bez dopadu na vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia je tiež tvrdenie žalobcov o nesprávnom právnom názore súdu prvej inštancie spočívajúcom v tom, že žalobcovia sa nemôžu domáhať neplatnosti celého právneho úkonu, ale len jeho časti, ktorá pripadá pomerne k veľkosti spoluvlastníckych podielov na uvedenej parcele, ktorý označujú za vývojom súdnej praxe prekonaný názorom o možnosti dovolania sa neplatnosti právneho úkonu ako celku, nielen čiastočnej neplatnosti podľa veľkosti spoluvlastníckeho podielu spoluvlastníka, ktorý sa neplatnosti dovolal (poukazujúc napríklad na rozhodnutie KS Trenčín sp. zn. 6Co/206/2018 zo dňa 26.3.2019 a ďalšie, či závery zasadnutia občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR dňa 22.6.2022 na ktorom bola prijatá právna veta „Účel predkupného práva predmetom ktorého je spoluvlastnícky podiel a spôsob jeho realizácie, vylučuje čiastočnú relatívnu neplatnosť právneho úkonu“). V tomto smere (pokiaľ ide o vývoj súdnej praxe v uvedenej otázke) je potrebné dať odvolateľom síce za pravdu, avšak súd prvej inštancie na odlišnom názore svoje rozhodnutie nezaložil, pretože z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, že by otázku nemožnosti dovolania sa relatívnej neplatnosti celého prevodného úkonu vôbec riešil, zmieňuje sa v bode 36/ odôvodnenia svojho rozhodnutia výlučne o nemožnosti vykúpiť (nadobudnúť celý prevádzaný podiel), ktorý nárok nie je podmienený (dokonca jeho uplatnenie vylučuje) súčasné dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu, polemika o správnosti ktorého názoru je však vzhľadom k aktuálnej formulácii žaloby (ktorá nesmeruje k nadobudnutiu prevádzaného podielu) nadbytočnou, vecnú správnosť výrokovej časti rozhodnutia neovplyvňujúcou.

66. Žalobcami namietané právne posúdenie otázky ne(existencie) naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe so zreteľom na hodnotenie skutkových zistení plynúcich z dokazovania v tejto veci nesvedčí v konečnom dôsledku ani v prospech naplnenia odvolateľmi posledného uplatneného odvolacieho dôvodu uvedeného v ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP (zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie, avšak z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

67. Vyhodnotením rozhodujúcich okolností danej veci, všetky rozhodujúce odvolacie námietky žalobcov vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodné, nespôsobilé k naplneniu ani jedného z uplatnených dôvodov na odvolanie. Súd prvej inštancie správne vzal do úvahy výsledky vykonaného dokazovania, preukázané skutkové okolnosti a ich vplyv na nárok žalobcov, vychádzajúc z nich správne právne žalobu posúdil ako procesne neprípustnú pre neexistenciu naliehavého právneho záujmu na jej podaní v okolnostiach danej veci (§ 137 písm. c/ a d/ Civilného sporového poriadku, § 40a v spojitosti s § 140 Občianskeho zákonníka. Za správne považuje odvolací súd tiež jeho rozhodnutie v časti o trovách konania založené na úspechu žalovaných v spore (§ 262 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP). Súd prvej inštancie pri posudzovaní nároku žalobcov postupoval v súlade so zákonom, právny záver o absencii naliehavého právneho záujmu ako esenciálnej otázky rozhodne v okolnostiach danej veci nemožno považovať za nesprávny, s následkom nespôsobilosti odvolania k inému, ako potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa ust. § 387 ods. 1 CSP.

68. Z vyššie uvedených dôvodov, keďže dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správne, za súčasného zistenia o správnosti rozhodnutia tiež v časti o trovách konania, toto podľa § 387 ods. 1 CSP v celom rozsahu potvrdil. Žalobcovia v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie neuviedli žiadne rozhodujúce skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé k odlišnému, na ich prospech vznikajúcemu rozhodnutiu.

69. Odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovaným 1/ - 4/ vzhľadom k ich plnému úspechu v odvolacom konaní priznal plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcom ako odvolateľom.

70. O výške náhrady trov konania žalovaných rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

71. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).